

BÁO CÁO**Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 20-NQ/TW
của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI**

Căn cứ công văn số 2543-CV/BTGTW ngày 08/3/2022 của Ban Tuyên giáo Trung ương về việc tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 20-NQ/TW ngày 01/11/2012 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về phát triển khoa học và công nghệ phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh báo cáo kết quả 10 năm thực hiện Nghị quyết số 20-NQ/TW, như sau:

I. KẾT QUẢ THỰC HIỆN NGHỊ QUYẾT GIAI ĐOẠN 2012 - 2022**1. Kết quả công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt, cụ thể hóa Nghị quyết và nâng cao nhận thức của đoàn viên, thanh niên về vị trí, vai trò của khoa học và công nghệ (KH&CN)**

Trên cơ sở Nghị quyết 20-NQ/TW, Luật Khoa học và Công nghệ và các văn bản hướng dẫn, Ban Bí thư Trung ương Đoàn đã chỉ đạo các đơn vị chức năng tham mưu xây dựng các quy chế, quy định liên quan đến công tác quản lý, phát triển KH&CN của Trung ương Đoàn, như: Xây dựng Quy hoạch mạng lưới tổ chức KH&CN đến năm 2020 và tầm nhìn 2030; Xây dựng Phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ KH&CN của Trung ương Đoàn, giai đoạn 2011 - 2015, 2016 - 2020 và 2021 - 2025; Ban hành Quy chế Quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học của cơ quan Trung ương Đoàn; Chính sách đãi ngộ, tuyển dụng, sử dụng, thu hút các nhà khoa học, đặc biệt các nhà khoa học tài năng; tạo cơ chế khuyến khích các nhà khoa học của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh,...

Nhận thức được vị trí, vai trò quan trọng của KH&CN, đổi mới sáng tạo, Trung ương Đoàn đã chủ động chỉ đạo các cấp bộ đoàn, các cơ quan báo chí, xuất bản trực thuộc xây dựng hệ thống tài liệu, ấn phẩm truyền thông, mở các chuyên mục phổ biến, tuyên truyền các chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước về KH&CN, tầm quan trọng của KH&CN, đổi mới sáng tạo đối với sự phát triển của đất nước; giới thiệu các mô hình ứng dụng tiên bộ KH&CN thành công của đoàn viên, thanh niên tại các địa phương. Để cung cấp, cập nhật thường xuyên thông tin KH&CN cho đoàn viên, thanh niên, Trung ương Đoàn đã chỉ đạo nâng cấp website sẵn có của Trung tâm Phát triển KH&CN và Tài

năng trẻ, xin cấp phép của Bộ Thông tin và Truyền thông (tháng 4/2017) để trở thành một trang tin điện tử (tainangviet.vn), tổ chức thành lập Ban Biên tập, mở rộng mạng lưới đội ngũ cộng tác viên để thường xuyên cập nhật các tin, bài phản ánh các hoạt động về KH&CN, tài năng trẻ,... của tổ chức đoàn nói chung tới đông đảo đoàn viên, thanh niên¹. Tháng 6/2018, Trung ương Đoàn xây dựng Cổng thông tin Ngân hàng ý tưởng sáng tạo Thanh niên Việt Nam² nhằm nâng cao nhận thức của các cấp bộ đoàn, cán bộ đoàn, đoàn viên, thanh thiếu nhi về sáng tạo, thu hút đoàn viên thanh thiếu nhi đề xuất các ý tưởng sáng kiến trong các lĩnh vực đời sống xã hội, tập trung vào lĩnh vực khoa học học nghệ, đổi mới sáng tạo, đồng thời hỗ trợ kết nối hiện thực hóa các ý tưởng, sáng kiến sáng tạo tiêu biểu. Năm 2020, Trung ương Đoàn ra mắt ứng dụng di động Thanh niên Việt Nam, việc phát triển ứng dụng di động riêng dành cho thanh niên với mong muốn kết nối đoàn viên, thanh niên và tạo dựng một kênh cung cấp thông tin chính thống cùng nhiều tiện ích phục vụ cuộc sống của đoàn viên, thanh niên. Các cấp bộ đoàn cũng đã có nhiều hình thức sáng tạo trong tuyên truyền, phổ biến kiến thức khoa học công nghệ cho đoàn viên thanh niên thông qua hình thức truyền thông (như bản tin, tờ tin nội bộ, tờ rơi, băng rôn, áp phích,...) kết hợp với các cổng thông tin điện tử, các kênh truyền thông trên mạng xã hội đã thu hút sự quan tâm, truy cập của đông đảo đoàn viên, thanh thiếu niên.

Bên cạnh đó, Công tác thông tin về hoạt động KH&CN đã được quan tâm đầu tư thông qua hệ thống thư viện của Viện Nghiên cứu Thanh niên, Học viện TTN Việt Nam và được cập nhật trên website của Viện Nghiên cứu Thanh niên³. Hằng năm Trung ương Đoàn triển khai tổ chức thống kê và thông tin về hoạt động KH&CN của Trung ương Đoàn theo định kỳ gửi báo cáo Bộ Khoa học và Công nghệ và triển khai điều tra thống kê về KH&CN và đổi mới sáng tạo

Để giúp đoàn viên, thanh niên, đặc biệt là thanh niên nông thôn, thanh niên dân tộc, vùng sâu, vùng xa nâng cao nhận thức, tiếp cận các kiến thức khoa học công nghệ, các cấp bộ đoàn đã chủ động phối hợp với các ngành liên quan tổ chức các lớp tập huấn⁴ phù hợp với điều kiện thực tiễn từng địa phương, đảm bảo hiệu quả, đúng đối tượng, nội dung sát với nhu cầu thực tế của đoàn viên, thanh niên.

¹ Trung bình mỗi ngày có 03 tin, bài được đăng tải, trong đó có gần 200 bài viết/năm chuyên sâu về công tác tài năng trẻ, KH&CN và đổi mới sáng tạo được các chuyên gia, người trong cuộc nhìn nhận, trao đổi.

² Tính đến hết tháng 2/2022, Cổng thông tin Ngân hàng ý tưởng sáng tạo Thanh niên Việt Nam (ytuongsangtao.net) đã có gần 2,6 triệu ý tưởng được đoàn viên, thanh niên cả nước đăng tải.

³ Để kịp thời thông tin về kết quả nghiên cứu khoa học của các chương trình, đề tài đến các ban, đơn vị của cơ quan Trung ương Đoàn, Viện Nghiên cứu Thanh niên phát hành “Nội san Thông tin khoa học Thanh niên” 02 số/năm; Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam phát hành Nội san Nghiên cứu Thanh niên 02 số/năm để giới thiệu và tổng hợp các kết quả nghiên cứu đề tài cấp bộ, cấp cơ sở của Trung ương Đoàn.

⁴ Trung ương Đoàn đã phối hợp tổ chức 52 lớp tập huấn về nâng cao nhận thức về KH&CN cho gần 6.000 đoàn viên, thanh niên nông thôn, miền núi, vùng sâu, vùng xa (từ năm 2021 do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, bắt đầu áp dụng thêm hình thức lớp tập huấn trực tuyến) với báo cáo viên lớp tập huấn là các giảng viên nhiều kinh nghiệm, các chuyên gia có uy tín trong lĩnh vực KH&CN

2. Kết quả đạt được theo các chỉ tiêu đã được đề ra trong Nghị quyết

2.1. Tham gia đóng góp tăng trưởng kinh tế thông qua các hoạt động ứng dụng, chuyển giao KH&CN

Đoàn thanh niên các cấp đã có nhiều hoạt động hỗ trợ ứng dụng, chuyển giao KH&CN cho đoàn viên, thanh niên góp phần tăng trưởng kinh tế, xây dựng sản phẩm có chất lượng mang thương hiệu Việt Nam, nâng cao giá trị sản phẩm và chất lượng sản phẩm ứng dụng công nghệ cao. Hằng năm, Trung ương Đoàn đã triển khai hỗ trợ xây dựng mô hình⁵ ứng dụng tiên bộ KH&CN phát triển kinh tế do đoàn viên, thanh niên thực hiện. Các mô hình đều gắn với việc chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, gắn với việc ứng dụng các tiên bộ kỹ thuật, đầu tư công nghệ mới vào sản xuất, nâng cao năng suất, chất lượng, tính cạnh tranh sản phẩm. Cấp tỉnh, thành đoàn kết hợp việc xây dựng mô hình gắn với các chương trình phát triển kinh tế của địa phương và các chương trình khác, như: vay vốn giải quyết việc làm, giảm nghèo, khuyến nông, khuyến lâm, khuyến ngư,...

2.2. Tham gia xây dựng phát triển đội ngũ cán bộ khoa học, công nghệ

Thời gian qua, Đoàn thanh niên các cấp tổ chức nhiều hoạt động nhằm động viên, khích lệ đội ngũ cán bộ khoa học, công nghệ trẻ tự nâng cao năng lực bản thân, đặc biệt là năng lực nghiên cứu, ứng dụng; đồng thời tổ chức các hoạt động kết nối, tạo môi trường chia sẻ, hỗ trợ, xây dựng cộng đồng các nhà khoa trẻ Việt Nam. Hằng năm, Trung ương Đoàn tổ chức xét, chọn và trao Giải thưởng Khoa học công nghệ Quả Cầu Vàng, Phần thưởng Nữ sinh viên tiêu biểu trong lĩnh vực khoa học, công nghệ⁶; tổ chức diễn đàn Trí thức trẻ Việt Nam toàn cầu⁷; Hội thảo khoa học sinh viên Việt Nam toàn cầu; Đại hội Tài năng trẻ Việt Nam,... nhằm phát hiện, vinh danh các cá nhân, các công trình, sản phẩm khoa học có chất lượng, tạo cầu nối, diễn đàn cho các trí thức trẻ Việt Nam trong và ngoài nước đóng góp cho sự phát triển của đất nước.

Đoàn Thanh niên các cấp tổ chức nhiều hoạt động như: khóa bồi dưỡng hướng dẫn kỹ năng nghiên cứu khoa học, các cuộc thi, sân chơi, giải thưởng,

⁵ Trong giai đoạn từ năm 2012 đến hết năm 2021 đã hỗ trợ 81 mô hình ứng dụng KH&CN cho đoàn viên, thanh niên. Một số mô hình đã mang lại hiệu quả kinh tế và được phổ biến, nhân rộng, như: mô hình áp dụng hệ thống thông minh IOP điều khiển tự động trồng hoa hồng để chiết xuất tinh dầu dược liệu; mô hình trồng rau sạch theo phương pháp công nghệ thủy canh trong nhà màng tại Đắk Lắk; mô hình sản xuất củ cải trắng tại Đắk Nông; mô hình nhân giống hoa hồng bán địa trên diện tích dồn điền đổi thửa tại Vĩnh Phúc, ...

⁶ Giai đoạn 2012 - 2021, Giải thưởng Quả Cầu Vàng đã nhận gần 600 hồ sơ đề cử của các tỉnh, thành, các Bộ, ngành, doanh nghiệp, cơ sở giáo dục, cơ quan báo chí trong và ngoài nước, Hội đồng bình chọn đã xét và trao tặng 100 tài năng trẻ đặc biệt xuất sắc nhận giải thưởng “Quả Cầu Vàng” (mỗi năm trao tặng 10 các nhân xuất sắc tiêu biểu); đã có 200 nữ sinh viên xuất sắc nhận Phần thưởng Nữ sinh viên tiêu biểu trong lĩnh vực KH&CN.

⁷ Qua 4 lần tổ chức, Diễn đàn đã thu hút hàng ngàn trí thức trẻ Việt Nam đang học tập, nghiên cứu, làm việc ở trong và ngoài nước tham gia. Tạo ra một diễn đàn bổ ích để các nhà khoa học, doanh nhân trẻ thành đạt,... chia sẻ kinh nghiệm, đề xuất ý tưởng, giải pháp phát triển nguồn nhân lực trẻ chất lượng cao phục vụ công cuộc phát triển đất nước.

quỹ học bổng⁸,... nhằm thúc đẩy phong trào nghiên cứu, ứng dụng khoa học trong đoàn viên, thanh thiếu niên; tham mưu với lãnh đạo cấp ủy, chính quyền trong công tác phát hiện, hỗ trợ, phát triển các tài năng trẻ trong lĩnh vực khoa học, công nghệ; tạo điều kiện để các nhà nghiên cứu trẻ, sinh viên có cơ hội, điều kiện tham gia thực hiện các đề tài, dự án khoa học.

Trung ương Đoàn chỉ đạo các đơn vị sự nghiệp khoa học công nghệ trực thuộc là Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam, Viện Nghiên cứu thanh niên, Trung tâm Phát triển Khoa học, Công nghệ và Tài năng trẻ quan tâm việc tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm khoa học tại các đơn vị. Tạo điều kiện tốt để nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, kỹ năng nghiên cứu, tham mưu của đội ngũ cán bộ khoa học tại các đơn vị⁹. Các đơn vị đã tuyển dụng, bổ nhiệm nhiều cán bộ, nhà khoa học trẻ có trình độ chuyên môn, nhiệt tình, tâm huyết về công tác đơn vị. Giai đoạn 2012 – 2022, Trung ương Đoàn đã triển khai thực hiện **02** đề tài, chương trình cấp quốc gia; **138** đề tài, nhiệm vụ cấp Bộ; **02** dự án cung cấp thông tin khoa học công nghệ cho các tỉnh Bắc Trung Bộ và đồng bằng sông Tiền; cùng nhiều đề tài cấp cơ sở. Cũng trong giai đoạn này, công tác nghiên cứu¹⁰ về thanh niên và công tác Đoàn, phong trào thanh thiếu nhi được Trung ương Đoàn tổ chức triển khai sâu rộng cả về phương diện nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn và nghiên cứu triển khai, góp phần xây dựng, phát triển công tác lý luận của Đoàn trong tổ chức phong trào thanh thiếu nhi; cung cấp những luận cứ khoa học cho việc đề xuất với Đảng, Nhà nước các chủ trương, chính sách, pháp luật về thanh thiếu nhi; phục vụ công tác chỉ đạo, tổ chức triển khai các nhiệm vụ chính trị của Đoàn thanh niên.

2.3. Tham gia phát triển các doanh nghiệp khoa học, công nghệ

Trung ương Đoàn đã ban hành Chương trình Thanh niên khởi nghiệp giai đoạn 2016 – 2021 và Đề án Thanh niên khởi nghiệp giai đoạn 2019 – 2022 với nhóm giải pháp hỗ trợ các doanh nghiệp trẻ khởi nghiệp¹¹, đặc biệt là doanh

⁸ Trong giai đoạn 2012 - 2022, qua 06 kỳ tổ chức Festival “Sáng tạo trẻ” và 02 kỳ Liên hoan “Tuổi trẻ sáng tạo” toàn quốc đã có 300 công trình, giải pháp, sáng kiến, sản phẩm sáng tạo tiêu biểu được Trung ương Đoàn vinh danh.

⁹ Học viện Thanh thiếu niên ban hành cơ chế khuyến khích cán bộ, giảng viên nghiên cứu khoa học, học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nhất là đăng bài báo trên các tạp chí quốc tế, thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học của sinh viên. Tổ chức tập huấn nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học cho giảng viên, nghiên cứu viên, sinh viên.

¹⁰ Trung ương Đoàn đã công bố 34 bài báo quốc tế thuộc hệ thống ISI, SCOPUS và các tạp chí quốc tế có uy tín; 193 bài báo đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành, 112 bài đăng trên kỷ yếu hội thảo khoa học và trên 100 bài đăng trên Nội san Nghiên cứu Thanh niên (Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam), Nội san Thông tin Khoa học Thanh niên (Viện Nghiên cứu Thanh niên).

¹¹ Trung ương Đoàn đã tổ chức các cuộc thi về khởi nghiệp, tiêu biểu như: Cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp sinh viên “Start – up Student Ideas” năm 2016 thu hút 569 ý tưởng tham gia; Cuộc thi khởi nghiệp thông minh UberEXCHANGE năm 2017 với giải thưởng cho dự án đạt giải nhất là chuyến đi thực tế đến San Francisco, Mỹ để gặp gỡ, kết nối với các nhà đầu tư của Thung lũng Silicon; Cuộc thi “Dự án khởi nghiệp sáng tạo thanh niên nông thôn” các năm 2019, 2020, 2021, qua đó thu hút được tổng cộng hơn 749 ý tưởng, dự án của thanh niên nông thôn tham gia dự thi; Ngày hội gọi vốn quốc gia – Startup Funding Camp 2018 với chủ đề “Jumping to 4.0

ngành khoa học, công nghệ, đồng thời góp phần xây dựng cơ chế chính sách tạo môi trường thuận lợi cho khởi nghiệp sáng tạo. Từ đó, các cấp bộ Đoàn đã triển khai hiệu quả các chương trình định hướng, cung cấp thông tin về những lợi thế, tiềm năng của các doanh nghiệp khoa học công nghệ; đồng thời phát huy vai trò của của Hội Doanh nhân trẻ Việt Nam và Hội Doanh nhân trẻ các cấp tổ chức các hoạt động kết nối cộng đồng doanh nghiệp, doanh nhân trẻ để học hỏi, chia sẻ kinh nghiệm; tổ chức xét chọn, trao các giải thưởng như: Giải thưởng Sao Vàng Đất Việt, Giải thưởng Sao Đỏ,... Trung ương Đoàn và nhiều tỉnh, thành Đoàn đã thành lập đơn vị chuyên trách hỗ trợ khởi nghiệp tại địa phương như "Trung tâm hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp", hay "Vườn ươm thanh niên khởi nghiệp" để tổ chức tư vấn và hỗ trợ thanh niên khởi tạo các doanh nghiệp khoa học, công nghệ; tổ chức các hoạt động thúc đẩy khởi nghiệp, phát triển các doanh nghiệp khởi nghiệp trong lĩnh vực khoa học công nghệ như: Ngày hội thanh niên khởi nghiệp, Cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp thanh niên,...

3. Kết quả đạt được theo các nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm của Nghị quyết

3.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, đôn đốc, giám sát của cấp ủy, chính quyền các cấp đối với sự nghiệp phát triển khoa học và công nghệ

Trung ương Đoàn thực hiện tốt các nhiệm vụ quản lý nhà nước về KH&CN, đảm bảo nguyên tắc trong việc hướng dẫn thực hiện các quy định của Nhà nước về KH&CN; xây dựng kế hoạch, thành lập các Hội đồng xét duyệt, tuyển chọn cá nhân, cơ quan chủ trì; Hội đồng thẩm định nội dung tài chính; Hội đồng nghiệm thu các chương trình, đề tài. Hướng dẫn thực hiện các quy định mới về KH&CN, chế độ báo cáo định kỳ, đột xuất; làm thủ tục cấp giấy chứng nhận đăng ký kết quả thực hiện nhiệm vụ khoa học hàng năm cho các đề tài và thủ tục đăng ký tại Cục Thông tin KH&CN quốc gia.

Công tác quản lý hoạt động KH&CN được củng cố và kiện toàn; hiệu quả quản lý dần được nâng cao, góp phần quan trọng nâng cao hiệu quả hoạt động KH&CN. Hoạt động nghiên cứu khoa học đã gắn sát hơn với tình hình thực tiễn. Số lượng các cộng tác viên, nhà khoa học ngày càng được mở rộng tham gia các hoạt động nghiên cứu. Tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng về chuyên môn nghiệp vụ về phương pháp nghiên cứu khoa học cơ bản nhằm nâng cao năng lực nghiên cứu cho cán bộ, chủ nhiệm đề tài của cơ quan Trung ương Đoàn; tổ chức khóa tập huấn về phương pháp, kỹ thuật nghiên cứu chuyên sâu và xuất bản

- Tự động hóa và Dữ liệu thông minh”, thu hút hơn 100 hồ sơ đăng ký của các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo và nhận được sự quan tâm từ hơn 10.000 thanh niên Việt Nam cùng nhiều quỹ đầu tư lớn trong và ngoài nước. Ngày hội đã kết nối thành công 04 biên bản ghi nhớ hợp tác, đầu tư với tổng trị giá hơn 02 triệu USD, 03 dự án tiềm năng nhất được tham gia Chương trình huấn luyện và gọi vốn trực tiếp với các quỹ đầu tư quốc tế tại Israel; Cuộc thi Ý tưởng khởi nghiệp sáng tạo – Startup Hunt năm 2019 chủ đề Du lịch, năm 2020 chủ đề Chuyển đổi số nông nghiệp...

quốc tế cho đội ngũ cán bộ nghiên cứu, các nhà khoa học, và cán bộ các đơn vị thuộc Trung ương Đoàn.

3.2. Việc đổi mới mạnh mẽ, đồng bộ cơ chế quản lý, tổ chức, hoạt động khoa học và công nghệ

Thực hiện chủ trương sắp xếp lại tổ chức bộ máy, tinh giản biên chế, các tổ chức KH&CN, Trung ương Đoàn đã xây dựng Đề án kiện toàn tổ chức và hoạt động và Đề án tinh giản biên chế giai đoạn 2016 - 2021. Trên cơ sở Đề án được phê duyệt, các tổ chức KH&CN đã tiến hành sắp xếp lại tổ chức bộ máy, giảm số lượng đầu mối các phòng chuyên môn, nghiệp vụ, sáp nhập và tinh gọn lại nhân sự theo hướng một người làm nhiều việc, ... Việc sắp xếp tổ chức bộ máy theo hướng tinh gọn đã đảm bảo mục tiêu phát triển của tổ chức, cũng như chủ trương chung của nhà nước, tăng cường tính tự chủ trong thực hiện được chức năng, nhiệm vụ, tạo cơ chế mở, linh hoạt hơn trong phối hợp hoạt động góp phần nâng cao tiềm lực của tổ chức, đảm bảo tăng cường nâng cao chất lượng của đội ngũ viên chức, người lao động đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao. Các đơn vị sự nghiệp khoa học thuộc Trung ương Đoàn đã được phân loại mức độ tự chủ theo các quy định của Nhà nước¹²; tiến hành rà soát, điều chỉnh, bổ sung chức năng, nhiệm vụ của các đơn vị đảm bảo phù hợp với yêu cầu trong tình hình mới, trong đó:

- Trung tâm Phát triển Khoa học, Công nghệ và Tài năng trẻ là đơn vị thường trực Chương trình phối hợp giữa Trung ương Đoàn với Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Thông tin và Truyền thông; tham mưu cho Ban Bí thư Trung ương Đoàn xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện các hoạt động về KH&CN, của Đoàn thanh niên và chủ trương, kế hoạch hoạt động hỗ trợ tài năng trẻ; tham mưu đề xuất với Đảng, Nhà nước về chính sách liên quan đến phát triển đội ngũ tài năng trẻ quốc gia, cũng như trong hoạt động nghiên cứu khoa học; tổ chức các cuộc thi, giải thưởng, sân chơi về khoa học công nghệ cho đoàn viên, thanh thiếu nhi; tổ chức hỗ trợ chuyển giao, ứng dụng KH&CN vào sản xuất, kinh doanh, phát triển kinh tế và tổ chức thực hiện các nhiệm vụ, chương trình, kế hoạch công tác, dự án liên quan đến KH&CN của cơ quan Trung ương Đoàn nói riêng và thanh, thiếu nhi trên cả nước nói chung.

- Viện nghiên cứu Thanh niên là cơ quan nghiên cứu khoa học và công nghệ công lập của Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh. Viện có chức năng nghiên cứu cơ bản, nghiên cứu chiến lược, chính sách phục vụ cho việc xây dựng đường lối, chính sách phát triển thanh niên, công tác thanh niên và tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh; thông tin khoa học, tổ chức và quản lý công tác

¹² Trung tâm Phát triển Khoa học, Công nghệ và Tài năng trẻ là đơn vị tự đảm bảo chi thường xuyên (từ năm 2017), Viện Nghiên cứu Thanh niên được Nhà nước bảo đảm chi thường xuyên (trực thuộc Học viện Thanh Thiếu niên Việt Nam từ năm 2020).

nghiên cứu khoa học về thanh niên của Trung ương Đoàn; thường trực Trung tâm Trợ giúp pháp lý thanh niên của Trung ương Đoàn. Bên cạnh đó, các khoa đào tạo trực thuộc Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam tập trung nghiên cứu và hoàn thiện các giáo trình, giáo án phục vụ công tác dạy và học tại Học viện, nghiên cứu các đề tài khoa học.

Trung ương Đoàn đã triển khai xây dựng quy hoạch cán bộ nghiên cứu KH&CN Trung ương Đoàn đủ về số lượng và chất lượng đúng với vị trí việc làm theo lộ trình của từng giai đoạn, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ tổ chức KH&CN Trung ương Đoàn. Từng bước thực hiện chính sách đãi ngộ, tuyển dụng, sử dụng, thu hút các nhà khoa học đặc biệt các nhà khoa học tài năng. Có cơ chế khuyến khích các nhà khoa học của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh. Triển khai kế hoạch tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác nghiên cứu khoa học, giáo dục, đào tạo của Trung ương Đoàn. Từng bước thực hiện cơ chế đặt hàng, đấu thầu nhiệm vụ khoa học, công nghệ của Trung ương Đoàn.

3.3. Tuyên truyền, định hướng đoàn viên thanh niên tham gia phát triển một số công nghệ tiên tiến, công nghệ cao, công nghệ liên ngành

Hằng năm, Trung ương Đoàn phối hợp với Bộ KH&CN tổ chức tuyên truyền một cách sáng tạo về chủ trương, Nghị quyết của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước liên quan tới việc ưu tiên phát triển một số công nghệ tiên tiến¹³. Đồng thời thông qua các hoạt động, sự kiện về công nghệ do Đoàn thanh niên các cấp tổ chức để giới thiệu, chia sẻ thông tin về các lĩnh vực khoa học công nghệ tiên tiến, từ đó định hướng để đoàn viên thanh niên tham gia nghiên cứu, phát triển.

Hằng năm, Trung ương Đoàn tổ chức xét trao Giải thưởng KH&CN Quả Cầu Vàng và Phần thưởng Nữ sinh viên tiêu biểu trong lĩnh vực KH&CN. Trong đó các lĩnh vực xét Giải thưởng được xác lập dựa trên các ngành khoa học công nghệ được ưu tiên phát triển như: Công nghệ thông tin, chuyển đổi số và tự động hóa; Công nghệ y – dược; Công nghệ sinh học; Công nghệ môi trường; Công nghệ vật liệu mới. Các cấp bộ đoàn tổ chức nhiều các sân chơi nhằm phát triển, ứng dụng các công nghệ mới như: Hội thi Tin học trẻ toàn

¹³ Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng xác định một trong những nội dung định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021 – 2030 đó là: “đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia, phát triển kinh tế số trên nền tảng khoa học và công nghệ”; Nghị quyết số 52-NQ/TW của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư,...các quyết định của chính phủ như: Quyết định số 130 /QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về Chương trình quốc gia phát triển công nghệ cao đến năm 2030; Quyết định số 2117 /QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về Ban hành Danh mục công nghệ ưu tiên nghiên cứu, phát triển và ứng dụng để chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Quyết định số 127 /QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về Ban hành Chiến lược quốc gia về nghiên cứu, phát triển và ứng dụng Trí tuệ nhân tạo đến năm 2030; Quyết định số 749 /QĐ-TTg ngày của Thủ tướng Chính phủ về Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030,...

quốc¹⁴, cuộc thi “Nhà sáng tạo Việt Nam với Intel Galileo”¹⁵, Cuộc thi Vô địch Tin học Văn phòng Thế giới (MOSWC), Cuộc thi Vô địch Thiết kế Đồ họa thế giới (ACPWC), Cuộc thi Công nghệ trí tuệ Canon Chie-Tech¹⁶, Cuộc thi lập trình Code War, Cuộc thi lập trình trên nền tảng chuỗi khối Oraichain Hackathon¹⁷,... Thông qua các sân chơi này phát hiện, bồi dưỡng, phát huy các tài năng trẻ trong các lĩnh vực công nghệ mới, công nghệ ưu tiên phát triển; đồng thời tạo sự quan tâm của đoàn viên, thanh niên và toàn xã hội trong việc tiếp cận, làm chủ các công nghệ tiên tiến, công nghệ liên ngành.

Căn cứ Chiến lược phát triển và ứng dụng khoa học và công nghệ vũ trụ đến năm 2030, Trung ương Đoàn ban hành Kế hoạch phát triển và ứng dụng công nghệ hàng không - vũ trụ trong thanh thiếu nhi đến năm 2030 nhằm tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đoàn viên, thanh thiếu nhi về vai trò, tiềm năng của công nghệ hàng không - vũ trụ đối với phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ chủ quyền, an ninh quốc gia; đồng thời khuyến khích đoàn viên, thanh niên tham gia nghiên cứu, tìm hiểu, từng bước làm chủ công nghệ, góp phần xây dựng nguồn nhân lực trẻ tham gia vào quá trình phát triển và ứng dụng công nghệ hàng không - vũ trụ.

4. Xác định những hạn chế và nguyên nhân

4.1. Hạn chế

- Một số cơ sở Đoàn chưa đầu tư đúng mức cho các hoạt động phát triển khoa học, công nghệ; các hoạt động khoa học, công nghệ dành cho thanh thiếu nhi còn chậm đổi mới, thiếu tính hấp dẫn. Các hoạt động đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp trong lĩnh vực KH&CN của đoàn viên, thanh niên phát triển chưa đều, đặc biệt là vùng nông thôn, miền núi, vùng sâu, vùng xa còn hạn chế.

- Các đề tài nghiên cứu cơ bản và các đề tài có tính ứng dụng còn chưa nhiều, việc xã hội hóa kết quả nghiên cứu tuy có bước tiến bộ nhưng chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra.

- Việc tổ chức thực hiện Chương trình phối hợp giữa Trung ương Đoàn và các bộ, ngành trong việc phát triển khoa học công nghệ mới chỉ hiệu quả ở cấp Trung ương; một số tỉnh, thành phố còn lúng túng trong tổ chức triển khai hoạt động do đó chưa lan tỏa được chương trình hoạt động trong thanh, thiếu nhi.

¹⁴ Trong giai đoạn 2012 – 2021, Hội thi Tin học trẻ toàn quốc đã thu hút hàng trăm nghìn lượt học sinh tham gia vòng thi cấp tỉnh, lựa chọn hơn 2.500 thí sinh tham gia Hội thi toàn quốc.

¹⁵ Trung ương Đoàn phối hợp với Công ty Intel Việt Nam tổ chức nhiều sản phẩm ứng dụng công nghệ mới, có giá trị ứng dụng thực tiễn cao, có ý nghĩa trong cuộc sống.

¹⁶ Cuộc thi thường niên về công nghệ trí tuệ dành sinh viên kỹ thuật, tạo môi trường để các bạn sinh viên kỹ thuật có cơ hội nâng cao kỹ năng nghiên cứu phát triển, chế tạo những sản phẩm tự động ứng dụng công nghệ mới với chi phí thấp, nhỏ gọn, linh hoạt. Qua 4 lần tổ chức, cuộc thi đã thu hút hàng trăm đội thi với các sản phẩm sáng tạo, có tính ứng dụng thực tiễn cao.

¹⁷ Dành cho đoàn viên, thanh niên trên cả nước, đam mê lập trình và có ý tưởng ứng dụng công nghệ chuỗi khối (blockchain), một cuộc thi ý nghĩa với một công nghệ được coi là dẫn dắt cách mạng công nghiệp 4.0.

- Việc huy động các nguồn lực xã hội cho các hoạt động phát triển khoa học công nghệ của các cấp bộ đoàn còn hạn chế. Việc kết nối, hỗ trợ triển khai ứng dụng các nghiên cứu, phát triển sản phẩm khoa học, công nghệ của thanh niên chưa hiệu quả.

4.2. Nguyên nhân

- Nguồn kinh phí, cơ sở vật chất, điều kiện, trang thiết bị làm việc dành cho hoạt động nghiên cứu KH&CN, cho các tổ chức KH&CN của thanh niên còn thiếu và kinh phí tổ chức các hoạt động tạo môi trường, phổ biến kiến thức dành cho đoàn viên, thanh niên còn eo hẹp, chưa tương xứng.

- Cán bộ chuyên trách một số cơ sở Đoàn chưa kịp thời cập nhật kiến thức về khoa học, công nghệ, chất lượng tham mưu trong công tác phát triển khoa học, công nghệ còn hạn chế.

- Công tác truyền thông ở một số địa phương chưa được thực hiện thường xuyên, liên tục, chưa lan tỏa sâu rộng đến các tổ chức đoàn ở cơ sở. Vẫn còn nhiều địa phương chưa hình thành được các đơn vị chuyên trách để hỗ trợ nâng cao nhận thức đoàn viên thanh niên về vị trí, vai trò của KH&CN.

- Việc triển khai áp dụng một số Thông tư hướng dẫn, đặc biệt trong lĩnh vực xây dựng kế hoạch, dự toán và quyết toán kinh phí hoạt động KH&CN (Thông tư 55, 27, ...) còn gặp nhiều khó khăn có thể dẫn tới hạn chế việc tham gia của các nhà khoa học trong phối hợp nghiên cứu trong cùng tổ chức và các tổ chức KH&CN khác nhau; đồng thời cơ quan quản lý KH&CN cũng gặp nhiều khó khăn trong việc triển khai khi áp dụng các quy định này.

- Cơ chế phối hợp giữa hai ngành (Khoa học và Công nghệ và Đoàn thanh niên) tại các địa phương chưa thật chặt chẽ, chưa phân công trách nhiệm cụ thể cho từng bên liên quan.

- Công tác chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc của các cấp bộ đoàn đối với các hoạt động phát triển khoa học, công nghệ trong đoàn viên, thanh niên chưa thường xuyên, liên tục.

5. Đánh giá chung

Trong giai đoạn 2012 – 2022, các cấp bộ Đoàn đã triển khai nhiều giải pháp nhằm tuyên truyền, phổ biến các nội dung cơ bản của Nghị quyết số 20-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Cơ bản đoàn viên, thanh niên nhi có nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của khoa học, công nghệ. Nhiều hoạt động hỗ trợ, tạo môi trường để thanh thiếu nhi tiếp cận với tiến bộ khoa học, công nghệ đã được tổ chức. Các sân chơi nhằm thỏa mãn đam mê khoa học, tìm kiếm, phát hiện, tôn vinh các tài năng trẻ trong thanh thiếu nhi được tổ chức đa dạng về hình thức; chất lượng và sự hấp dẫn ngày càng được nâng cao, thu hút

đông đảo đoàn viên, thanh niên tham gia; từ đó góp phần định hướng, cổ vũ thanh thiếu nhi Việt Nam đam mê, dấn thân trong nghiên cứu khoa học, ưu tiên nghiên cứu, phát triển các công nghệ mới, tiên tiến, đa ngành; góp phần hình thành đội ngũ các nhà khoa học, chuyên gia công nghệ trẻ có chất lượng phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Lực lượng cán bộ khoa học của Trung ương Đoàn từng bước được nâng cao năng lực, hoạt động khoa học, công nghệ ngày càng hướng đến tính ứng dụng, thiết thực, hiệu quả; phục vụ trực tiếp cho nhiệm vụ chính trị của tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

II. ĐỀ XUẤT MỘT SỐ NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỪ NAY ĐẾN NĂM 2030, ĐỊNH HƯỚNG ĐẾN NĂM 2045

Thanh niên Việt Nam có vai trò tiên phong trong hiện thực hoá khát vọng Việt Nam hùng cường, thịnh vượng thông qua việc nghiên cứu, ứng dụng, phát triển các thành tựu khoa học, công nghệ. Để phát huy kết quả đã đạt được, khắc phục hạn chế, yếu kém thời gian qua, Trung ương Đoàn đề xuất một số nhiệm vụ và giải pháp nhằm phát triển khoa học, công nghệ từ nay đến năm 2030, định hướng đến năm 2045 như sau:

1. Tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp trong việc triển khai các hoạt động phát triển khoa học công nghệ, đặc biệt là các hoạt động dành cho đối tượng thanh thiếu nhi.

2. Rà soát, hoàn thiện cơ chế, chính sách về phát triển khoa học công nghệ nhằm tối đa các nguồn lực cho phát triển khoa học công nghệ.

3. Có chính sách đột phá trong phát hiện, thu hút, đào tạo, bồi dưỡng, trọng dụng nhân tài, tài năng trẻ trong lĩnh vực khoa học, công nghệ, trong đó có các nhà khoa học trẻ Việt Nam ở nước ngoài.

4. Tăng cường hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, chính sách, pháp luật về phát triển khoa học công nghệ. Đẩy mạnh truyền thông về vai trò của khoa học, công nghệ đối với sự phát triển của quốc gia, dân tộc; thông tin về xu hướng phát triển khoa học, công nghệ; giới thiệu các thành tựu khoa học, công nghệ trong nước và quốc tế; định hướng nghiên cứu, phát triển các công nghệ mang tính dẫn dắt, cốt lõi.

5. Nâng cao năng lực, hiệu quả bộ máy và đội ngũ cán bộ quản lý nhà nước về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Tiếp tục thực hiện cơ chế tự chủ đối với các tổ chức khoa học và công nghệ công lập.

6. Tăng cường cung cấp các hoạt động hỗ trợ thanh niên nghiên cứu khoa học; sáng tạo, ứng dụng, phát triển công nghệ mới. Đầu tư cho hoạt động nghiên cứu của thanh niên về khoa học biển và đại dương, khoa học vũ trụ.

7. Đổi mới giáo dục, đào tạo trong lĩnh vực khoa học công nghệ theo hướng chú trọng nhiều hơn tính ứng dụng của các nghiên cứu.

8. Thực hiện chuyển giao khoa học công nghệ gắn với mô hình sản xuất, đào tạo nghề cho thanh niên nông thôn, thanh niên vùng dân tộc, miền núi. Thực hiện việc kết nối sản phẩm sáng tạo, sản phẩm công nghệ với doanh nghiệp, hướng tới hoàn thiện, thương mại hóa, phục vụ đời sống; khuyến khích phát triển các doanh nghiệp khoa học, công nghệ của thanh niên.

9. Tiếp tục đẩy mạnh hợp tác quốc tế về khoa học và công nghệ có trọng tâm, trọng điểm, theo lĩnh vực ưu tiên; gắn kết giữa hợp tác quốc tế về khoa học và công nghệ với hợp tác quốc tế về kinh tế, quốc phòng, an ninh. Tăng cường hỗ trợ hoạt động giao lưu, trao đổi học thuật về khoa học và công nghệ, hợp tác nghiên cứu trong khu vực và quốc tế.

Nơi nhận:

- Ban Tuyên giáo Trung ương;
- Ban Bí thư Trung ương Đoàn;
- Văn phòng, các ban TW Đoàn,
- Viện NCTN, TT Phát triển KHCN và Tài năng trẻ;
- Các tỉnh, thành đoàn, đoàn trực thuộc;
- Lưu VP.

TM. BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG ĐOÀN
BÍ THƯ

Nguyễn Minh Triết